

ҚОНУНИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

ДАР БОРАИ САРФАҶҶҮЙ ВА САМАРАНОКИИ ЭНЕРГИЯ

(Қонуни ҶТ аз 19.09.2013 № 1911)

Қонуни мазкур муносибатҳои ҷамъиятиро дар соҳаи сарфаҷҷуй ва самаранокии энергия танзим намуда, тартиби истифодаи захираҳо ва маҳсулоти сӯзишворию энергетикиро муайян менамояд.

БОБИ 1. МУҚАРРАРОТИ УМУМӢ

Моддаи 1. Мафҳумҳои асосӣ

Дар Қонуни мазкур мафҳумҳои асосии зерин истифода мешаванд:

- **сарфаҷҷуии энергия** - истифодаи оқилона ва кам кардани талафот дар ҷараёни истеҳсол, таҷдид, интиқол ва истеъмоли энергия;

- **намудҳои алтернативии сӯзишворӣ** - намудҳои гуногуни сӯзишворӣ (гази моеъ, биогаз, гази генераторӣ, маҳсулоти коркарди биомасса, сӯзишвории ангишти моеъ ва ҷайра), ки барои кам ё комилан иваз намудани истифодабарии захираҳои сӯзишворию энергетикии аввалияи гаронбаҳо ва камчин истифода бурда мешаванд;

- **манбаҳои барқароршавандаи энергия** - манбаҳои гуногуни ба намудҳои истихроҷии сӯзишворӣ номарбути ҳамеша мавҷуд, ки такроран дар муҳити ҷараёни офтоб, бод, обҳои гарми зеризаминӣ, биомасса ва даре пайдо мешаванд;

- **самаранокии энергия** - истифодаи самараноки захираҳои энергетикӣ бо дарназардошти дараҷаи инкишофи техника ва технологияи мавҷуда ва риояи талаботҳои ҳифзи муҳити зист, ноил шудан ба истифодаи самараноки захираҳои сӯзишворию энергетикӣ, ки аз ҷиҳати иқтисодӣ асоснок карда шудааст;

- **нишондиҳандаи самаранокии энергия** - муайян намудани фарқи мутлақ ё нисбии андозаи истеъмоли воқеӣ ё талафоти захираҳои сӯзишворию энергетикӣ барои маҳсулоти (кор ва хизматрасониҳо) таъиноти гуногун дар муқоиса бо меъёри муқаррарнамудаи стандартҳои давлатӣ;

- **сарфи ҷайриистеҳсолии захираҳои энергетикӣ** - риоя нагардидани сарфи захираҳои сӯзишворию энергетикӣ, ки ба талаботи муқаррарнамудаи стандартҳои давлатӣ ё санадҳои дигари меъерӣ, дастури технологӣ ва маълумоти шиносномаи таҷҳизоти ҷаъол вобаста мебошад;

- **талафоти захираҳо ва маҳсулоти сӯзишворию энергетикӣ** - фарқи байни истеъмол ва истифодаи самараноки миқдори

захираҳо ва маҳсулоти сӯзишворию энергетикӣ дар ҳар давраи расонидан, интиқол, табдил ва истеъмоли онҳо ва ҳамчунин талафоти онҳо дар натиҷаи истифодаи бесамарона;

- **сӯзишвори шартӣ** - воҳиди ҳисоби сӯзишвори органикӣ барои муқоисаи намудҳои гуногуни сӯзишворӣ аз рӯи гармидиҳии ҳарораташ баробари 7000 ккал/ кг;

- **меъёри талафот** - дараҷаи талафоти захираҳо ва маҳсулоти сӯзишворию энергетикӣ, ки аз миқдори муқарраршудаи умумии онҳо дар ҳуҷҷатҳои меъерӣ ва шиносномаи таҷҳизот зикр шудаанд ё бо тартиби муқарраршуда тасдиқ карда шудаанд;

- **захираҳои сӯзишворию энергетикӣ** - маҷмӯи ҳамаи намудҳои сӯзишворӣ, энергияи табиӣ ва табдилшаванда;

- **захираҳои энергетикӣи дуюмбора** - ҳомили энергия, ки дар намуди партовҳои истеҳсоли ва истеъмоли ё маҳсулоти ҷайриасосӣ дар натиҷаи амалигардонии раванди технологӣ ё истифодаи таҷҳизот ба даст омада, таъиноти функционалии он ба истеҳсоли намуди дахлдори захираҳои энергетикӣ алоқаманд нест (*Қонуни ҚТ аз 19.09.2013 № 1911*);

- **шиносномаи энергетикӣ** - ҳуҷҷати бо дастур муайяншудаи меъерӣ, ки дар он аз рӯи натиҷаи таҳқиқоти энергетикӣ нишондиҳандаҳои воқеии самаранокии энергия ва имконияти сарфаи захираҳои энергетикӣ дарҷ ёфтаанд;

- **таҳқиқоти энергетикӣ (энергоаудит)** - ҷамъоварӣ ва коркарди иттилоот дар бораи истифодаи захираҳои сӯзишворию энергетикӣ бо мақсади ҳосил кардани иттилооти дуруст дар бораи ҳаҷми захираҳои энергетикӣи истифодашаванда, дар бораи нишондиҳандаҳои самаранокии энергия, ошкор намудани имкониятҳои сарфаҷӯии энергия ва баланд бардоштани самаранокии энергетикӣ бо дарҷи натиҷаҳо дар шиносномаи энергетикӣ.

Моддаи 2. Қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи сарфаҷӯӣ ва самаранокии энергия

Қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи сарфаҷӯӣ ва самаранокии энергия ба Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон асос ёфта, аз Қонуни мазкур, дигар санадҳои меъерии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва санадҳои ҳуқуқии байналмилалӣ, ки Тоҷикистон онҳоро эътироф намудааст, иборат мебошад (*Қонуни ҚТ аз 19.09.2013 № 1911*).

Моддаи 3. Доираи амали Қонуни мазкур

1. Амали Қонуни мазкур вобаста ба фаъолияти зерин татбиқ мегардад:

- истеҳсоли захираҳо ва маҳсулоти сӯзишворию энергетикӣ аз ҷониби ташкилотҳо новобаста аз шакли ташкили ҳуқуқӣ;

- амалӣ кардани мониторинг ва ҳавасмандгардонӣ барои истифодаи самараноки захираҳо ва маҳсулоти сӯзишворию энергетикӣ дар рафти истихроҷ, истеҳсол, коркард, нигоҳдорӣ, интиқол, табдил, тақсим ва истеъмол;

- таҳия ва татбиқи технологияҳои самараноки истихроҷ, истеҳсол, коркард, нигоҳдорӣ, интиқол, табдил, тақсим ва истеъмоли захираҳо ва маҳсулоти энергетикӣ ва ҳамчунин намудҳои самараноки сӯзишворӣ ва таҷҳизоту дастгоҳҳои бо энергия коркунанда, асбобҳои ҳисобкунӣ, назорат ва танзими истеъмоли энергия;

- ҳадамоти давлатӣ ва раёсатҳо оид ба мушоҳида ва назорати самараноки истихроҷ, коркард, интиқол ва истифодаи захираҳо ва маҳсулоти энергетикӣ, энергияи барқ ва гармӣ ва системаҳои обрасонӣ;

- ҳамбастагии сарфаҷӯӣ ва самаранокии энергия бо фаъолияти ҳифзи муҳити зист;

- таъминоти молиявӣ, иттилоотӣ ва кадрӣ сарфаҷӯӣ ва самаранокии энергия;

- стандартизатсия ва сертификатсияи таҷҳизоти сарфакунандаи энергия, масолах, иншоотҳои сохтмонӣ, воситаҳои нақлиёт, маҳсулот ва объектҳои дигари истеъмолкунандаи энергия.

2. Қонуни мазкур нисбат ба ҳамаи объектҳои граждани, саноатӣ, коммуналӣ ва мудофия, инчунин системаи таъмини об, сарфи назар аз шакли ташкилию ҳуқуқиашон татбиқ мегардад.

Моддаи 4. Принципҳои танзими ҳуқуқӣ дар соҳаи сарфаҷӯӣ ва самаранокии энергия

Танзими ҳуқуқӣ дар соҳаи сарфаҷӯӣ ва самаранокии энергия ба принципҳои зерин асос меёбад:

- самаранок ва оқилона истифода бурдани захираҳои сӯзишворию энергетикӣ бо назардошти шартҳои истеҳсоли, технологӣ, экологӣ ва иҷтимоӣ;

- дастгирӣ ва ҳавасмандгардонии истифодабарии таҷҳизот, мавод ва технологияи дорои сарфаҷӯӣ ва самаранокии энергия;

- ба таври доимӣ гузаронидани чорабиниҳо оид ба сарфаҷӯӣ ва самаранокии энергия;

- банақшагирии сарфаҷӯӣ ва самаранокии энергия;

- иштироки шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ дар гузаронидани чорабиниҳо оид ба сарфаҷӯӣ ва самаранокии энергия.

БОБИ 2. САЛОҲИЯТИ ҲУКУМАТИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН ВА ВАКОЛАТҲОИ МАҚОМИ ВАКОЛАТДОРИ ДАВЛАТӢ ДАР СОҲАИ САРФАҶӢӢ ВА САМАРАНОКИИ ЭНЕРГИЯ

Моддаи 5. Салоҳияти Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи сарфаҷӯӣ ва самаранокии энергия

Салоҳияти Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз инҳо иборат мебошад:

- амалӣ гардонидани сиёсати ягонаи давлатӣ дар соҳаи сарфаҷӯӣ ва самаранокии энергия;

- назорат ва ҳамоҳангсозии чорабиниҳо оид ба сарфаҷӯӣ ва самаранокии энергия;

- муайян кардани номгӯи молҳое, ки иттилоот дар бораи самаранокии энергетикӣ ва қоидаҳои дарҷи чунин иттилоотро доранд;

- муқаррар намудани талаботи самаранокии энергетикӣ молҳо, корҳо, хизматрасонӣ, ҷобаҷогузори фармоишҳо оид ба таъмини эҳтиёҷоти давлатӣ;

- муқаррар намудани тартиби амалӣ кардани назорати давлатӣ бо риояи талаботи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи сарфаҷӯӣ ва самаранокии энергия;

- муқаррар намудани қоидаҳои таъсис додани системаи давлатии иттилоотӣ дар соҳаи сарфаҷӯӣ ва самаранокии энергия ва таъмини амалии он;

- муайян кардани шаклу усулҳои дастгирии давлатӣ дар соҳаи сарфаҷӯӣ ва самаранокии энергия;

- ҳамоҳангсозии таҳқиқотҳои илмӣ ва корҳои санҷишию конструкторӣ дар соҳаи мазкур;

- муайян кардани мақоми ваколатдори давлатӣ дар соҳаи сарфаҷӯӣ ва самаранокии энергия;

- тасдиқи барномаҳои давлатӣ бо мақсади муҳайё намудани шароити ташкилӣ, моддӣ, техникӣ, молиявӣ оид ба иҷрои талабот нисбат ба истифодабарии партовҳо;

- бунёди низоми молиявӣ ва иқтисодие, ки истехсолкунандагон ва истеъмолкунандагонро ба истифодаи самараноки захираҳои сӯзишворию энергетикӣ, ба тавозуни энергетикӣ ҷалб кардани намудҳои алтернативии сӯзишворӣ ба сарфаҷӯӣ ва самаранокии энергия, инчунин ба манбаъҳои энергияи барқароршаванда ба сармоягузорӣ ва маблаъгузори чорабиниҳои сарфаҷӯӣ ва самаранокии энергия аз ҷиҳати иқтисодӣ ҳавасманд мегардонад;

- таҳияи барномаҳои давлатӣ оид ба тайёр намудани мутахассисон дар соҳаи сарфаҷӯӣ ва самаранокии энергия;

- татбиқи дигар салоҳиятҳо дар соҳаи сарфаҷӯӣ ва самаранокии энергия, ки ба Қонуни мазкур ва санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон мухолифат надоранд.

Моддаи 6. Ваколатҳои мақоми ваколатдори давлатӣ дар соҳаи сарфаҷӯӣ ва самаранокии энергия

Мақоми ваколатдори давлатӣ дар соҳаи сарфаҷӯӣ ва самаранокии энергия (минбаъд – мақоми ваколатдори давлатӣ) дорои ваколатҳои зерин мебошад:

- татбиқи сиёсати давлатӣ дар соҳаи сарфаҷӯӣ ва самаранокии энергия;
- таҳияи усулҳои меъёрий, ҳуқуқӣ ва ташкилию иқтисодии сарфаҷӯӣ ва самаранокии энергия;
- таҳия ва тасдиқи низомномаи ташхиси энергетикӣ ва экспертизаи сарфаҷӯии энергия дар соҳаҳои иқтисод;
- муайян намудани талаботи самаранокии энергетикӣ биноҳо, иморатҳо ва иншоотҳо;
- муқаррар намудани қоидаҳои ташхиси сатҳи истеъмоли энергия ва самаранокии энергетикӣ таҷҳизоти электрикӣ дар биноҳои бисёрквартирадор;
- таъмини назорати давлатии истифодабарии самараноки захираҳои сӯзишворию энергетикӣ;
- ҳаллу ҷасли масъалаҳои, ки бо дастрасии истеҳсолкунандагони энергияи барқ ва гармӣ ба шабакаҳои энергетикӣ бо риояи меъёрҳои зарурии техникӣ ва низомҳои дигари қарордиҳандагон;
- таҳия ва ҳамоҳангсозии барномаҳои соҳавии сарфаҷӯӣ ва самаранокии энергия, истифодаи намудҳои алтернативии сӯзишворӣ ва манбаъҳои барқароршавандаи энергия ва пешниҳоди онҳо барои тасдиқ ба Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон;
- таҳия ва гузаронидани чорабиниҳои иттилоотӣ оид ба сарфаҷӯӣ ва самаранокии энергия, ки онҳоро қонунҳо ва дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳатмӣ доништаанд;
- ҳавасмандгардонии сармоягузорӣ, ки барои ҷорӣ намудани дастовардҳои илм, техника ва технологияи муосир дар соҳаи сарфаҷӯӣ ва самаранокии энергия равона карда шудаанд;
- иштирок дар ҳамкориҳои байналмилалӣ ба соҳаи мазкур алоқаманд;
- иҷрои дигар ваколатҳои мутобиқи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон.

Моддаи 6(1). Ваколатҳои мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ дар соҳаи сарфаҷӯӣ ва самаранокии энергия

(Қонуни ҚТ аз 19.09.2013 № 1911)

Мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ дар соҳаи сарфаҷӯӣ ва самаранокии энергия дорои ваколатҳои зерин мебошанд:

- таҳия ва татбиқи барномаҳои маҳаллӣ дар соҳаи сарфаҷӯӣ ва самаранокии энергия;

- дастгирии иттилоотии чораҳои сарфаҷӯӣ ва самаранокии энергия;

- Ҳамоҳангсозии фаъолият дар самти иҷрои тадбирҳо оид ба сарфаҷӯӣ ва самаранокии энергия;

- мусоидат ба ҷорӣ намудани таҷҳизот, технологияҳо ва маводи каммасраф, аз ҷумла дар доираи татбиқи лоиҳаҳо, иҷрои нишондиҳандаҳои муқарраршуда дар соҳаи сарфаҷӯии энергия, риояи меъёрҳои истеъмоли захираҳои сӯзишворӣ ва энергетикӣ;

- амалӣ намудани ваколатҳои дигар мутобиқи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон (*Қонуни ҚТ аз 19.09.2013 № 1911*).

БОБИ 3. ТАНЗИМИ ДАВЛАТӢ ДАР СОҲАИ САРФАҶӢӢ ВА САМАРАНОКИИ ЭНЕРГИЯ

Моддаи 7. Танзими давлатӣ дар соҳаи сарфаҷӯӣ ва самаранокии энергия

Танзими давлатӣ дар соҳаи сарфаҷӯӣ ва самаранокии энергия бо роҳҳои зерин амалӣ карда мешавад:

- муайян намудани талабот нисбат ба муомилот ва молҳои ҷудогонае, ки ҳангоми кор фармудани онҳо захираҳои сӯзишворӣ энергетикӣ истифода мешаванд;

- манъ ва маҳдуд кардани истеҳсол ва муомилоти молҳои, ки самаранокии энергетикӣ пастдоранд, ба шарт ки чунин молҳои энергияро самаранок истифодабаранда ба миқдоре дар муомилот мавҷуданд ва ё ба муомилот бароварда мешаванд, ки талаботи истеҳсолкунандагонро қонеъ гардонидани тавонанд;

- муайян намудани ӯҳдадориҳои ба ҳисоб гирифтани захираҳои истифодашавандаи сӯзишворӣ энергетикӣ ва тартиб додани тавозуни энергетикӣ;

- муайян намудани талабот нисбат ба самаранокии энергетикӣ бино ва иншоот ва бехатарии онҳо барои муҳити зист ва инсон;

- додани шиносномаи энергетикӣ;

- муайян намудани талабот нисбати шиносномаи энергетикӣ;

- амалӣ гардонидани чорабиниҳо оид ба сарфаҷӯӣ ва самаранокии энергия дар биноҳои бисёрқаврадор;

- муайян намудани талабот нисбати самаранокии энергетикӣ молҳо, корҳо, хизматрасониҳо, ҷобаҷогузориҳои фармоишҳо барои эҳтиёҷоти давлатӣ;

- муайян намудани талабот нисбати барномаҳои давлатӣ дар соҳаи сарфаҷӯӣ ва самаранокии энергия;

- муайян намудани талабот нисбати барномаҳои сарфаҷӯӣ ва самаранокии энергия, дар ташкилотҳо бо иштироки давлат ва ташкилотҳои, ки бо намудҳои фаъолияти танзимшаванда машғуланд;

- муайян намудани асосҳои амалӣ нашудани системаи давлатии иттилоотӣ вобаста ба сарфаҷӯӣ ва самаранокии энергия;

- интишори иттилоот дар соҳаи сарфаҷӯӣ ва самаранокии энергия;

- таҳия ва иҷрои барномаҳои иттилоотӣ ва таълимӣ;

- муайян намудани тартиби иҷрои муқаррароти пешбинишудаи Қонуни мазкур;

- амалӣ намудани чорабиниҳои дигари танзими давлатӣ дар соҳаи сарфаҷӯӣ ва самаранокии энергия тибқи Қонуни мазкур ва дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон.

Моддаи 8. Таъмини самаранокии энергетикӣ дар муомилоти мол

1. Молҳое, ки дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон истеҳсол карда мешаванд ва молҳое, ки аз хориҷ ворид мегарданд, дар ҳуҷҷатҳои техникашон ва дар тамљақолазашон бояд оид ба самаранокии энергетикӣ маълумот дошта бошанд. Талаботи мазкур ба молҳои зерин дахл дорад:

- асбобҳои маишии истеъмолкунандаи энергия;

- компьютерҳо, асбобҳои дигари электронии компьютерӣ ва техникаи ташкили кор;

- маводи сохтмон ва таҷҳизоти техникаи корхонаҳои саноатӣ ва ташкилотҳои сохтмонӣ;

- дигар намуди молҳое, ки Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян намудааст.

2. Муайян кардани дараҷаи самаранокии энергетикӣ мол аз ҷониби истеҳсолкунанда ва воридкунанда амалӣ карда мешавад. Ҳамзамон, ворид намудани маълумот дар бораи дараҷаи самаранокии энергия ба ҳуҷҷатҳои техникаи ба мол замишуда, ба тамљагузори он, дарҷи ин маълумот дар тамљақолази он бо тартиби муқарраршудаи санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ ва меъёрии техникӣ сурат мегиранд (Қонуни ҚТ аз 19.09.2013 № 1911).

3. Қоидаҳои ба кор бурдани партовҳои истеҳсолот, истеъмол ва истифодаи онҳо бо мақсади ҳосил кардани захираҳо ва маҳсулоти иловагии сӯзишворию энергетикӣ, ки Ҳукумати

Ҷумҳурии Тоҷикистон тибқи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ мекунад (*Қонуни ҚТ аз 19.09.2013 № 1911*).

Моддаи 9. Таъмини самаранокии энергетикӣ бино ва иншоот

1. Бино ва иншоот бояд ба талаботи қоидаҳои таъмини самаранокии энергетикӣ, ки Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар кардааст, ҷавобгӯ бошанд.

2. Самаранокии энергетикӣ бино ва иншоот бояд талаботҳои зеринро дар бар гиранд:

- нишондиҳандаҳои, ки бузургии нисбии сарфи захираҳои энергетикӣ муайян мекунанд;

- муқаррар намудани талаботе, ки ба самаранокии энергетикӣ бино ва иншоот аз рӯи лоиҳаҳои меъморӣ, технологияи функционалӣ, конструкторӣ ва муҳандисӣ техникӣ сохташуда таъсир мерасонанд.

3. Талаботи самаранокии энергетикӣ бино ва иншоот бояд бо тартиби муқаррарнамудаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳар панҷ сол як бор мавриди таҷдиди назар қарор гирад.

4. Талаботи самаранокии энергетикӣ нисбати бино ва иншооти зерин татбиқ наметардад:

- бино ва иншооти динӣ;

- бино ва иншооте, ки тибқи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон ба объектҳои меросӣ, фарҳангӣ (осорхонаҳо, ёдгориҳои таърихӣ ва фарҳангӣ) мансубанд;

- бино ва иншооти муваққатии мӯҳлати хизматашон камтар аз ду сол;

- дигар бино ва иншооте, ки Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян кардааст.

5. Мавриди истифода қарор додани бино ва иншооти навсохт, таҷдидшуда, аз таъмири асосӣ, таҷдиди таҷҳизоти техникӣ, модернизатсия ва васеъшавӣ гузашта, ки ба талаботи самаранокии энергетикӣ ҷавобгӯй нестанд ва бо асбобҳои ҳисобу ченкунии истифодаи захираҳои сӯзишворӣ энергетикӣ муҷаҳҳаз намебошанд, манъ аст.

6. Санҷиши мувофиқатии бино ва иншооти ба истифодадошаванда ба талаботи самаранокии энергетикӣ ва мувофиқи талабот муҷаҳҳаз будани онҳо бо асбобҳои ба ҳисобгирии истифодаи захираҳои сӯзишворӣ энергетикӣ аз тарафи мақомоти ваколатдори назорати давлатии энергетикӣ бо тартиби пешбининамудаи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон амалӣ карда мешавад.

Моддаи 10. Таъмини ҳисоби истифодаи захираҳо ва маҳсулоти сӯзишворию энергетикӣ

1. Тамоми ҳаҷм ва сифати истихроҷ, истеҳсол, коркард, интиқол, нигоҳдорӣ ва истеъмолшавандаи захираҳо ва маҳсулоти сӯзишворию энергетикӣ ҳатман бояд ба ҳисоб гирифта шаванд. Усул ва тартиби ҳисоби захираҳо ва маҳсулоти сӯзишворию энергетикӣ истеъмолшавандаро Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ менамояд.

2. Ҳисоби захираҳо ва маҳсулоти сӯзишворию энергетикӣ истеъмолшаванда мутобиқи стандартҳо, меъёру қоидаҳои метрологӣ иҷро карда мешавад.

3. Назорати давлатии омории ҳаҷму тартиби муомилоти захираҳо ва маҳсулоти сӯзишворию энергетикӣ, истифодаи самараноки онҳоро мақоми ваколатдори соҳаи омор, бо тартиби муқаррарнамудаи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон ташкил ва амалӣ менамояд.

4. Мақомоти ваколатдори давлатӣ шакли ҳисоботи давлатии оморро оид ба ҳаҷм ва феҳристи истеҳсол, истифодаи самарнокии захираҳо ва маҳсулоти энергетикӣ барои ташкилотҳо, новобаста аз шакли ташкилию ҳуқуқии онҳо таҳия ва барои тасдиқ ба мақомоти ваколатдори соҳаи омор ирсол менамояд.

БОБИ 4. ЭКСПЕРТИЗАИ ДАВЛАТИИ ЭНЕРГЕТИКӢ ДАР СОҲАИ САРҒАҶӢ ВА САМАРАНОКИИ ЭНЕРГИЯ

Моддаи 11. Экспертизаи давлатии энергетикӣ дар соҳаи сарғаҷӣ ва самаранокии энергия

1. Вазиғаҳои асосии экспертизаи давлатии энергетикӣ аз муайян кардани мувофиқати хулосаҳои лоиҳавӣ ба талаботи ҳуҷҷатҳои меъёрӣ оид ба стандартизатсияи нишондиҳандаҳои истифодаи самаранокии энергия, мавҷуд будани системаи дахлдори ҳисобу китоб ва ҳамчунин асосноккунии чорабиниҳои пешбинишуда оид ба сарғаҷии энергия иборат мебошанд.

2. Экспертизаи давлатии энергетикӣ аз рӯи намудҳои зерини фаъолият ва қарорҳои лоиҳавӣ гузаронида мешавад:

- истихроҷ, коркард, интиқол, нигоҳдорӣ, истеҳсол, табдил, истифода ва безараргардони захираҳои сӯзишворию энергетикӣ;

- ҳуҷҷатҳои лоиҳавии сохтмони корхонаҳо, биноҳо ва иншооти нав, азнавсозӣ, таҷҳизонии техникӣ, такмил додан ва васеъ кардани онҳо, аз ҷумла техникаю технологияи татбиқшаванда ва ҳамчунин лоиҳаҳои азнавсозии биноҳо ва иншооти мавҷуда;

- лоиҳаҳои барномаҳои рушди соҳаҳои иқтисодиёт;

- лоиҳаҳои стандартҳо, санадҳои меъёрию техникӣ, тартибу қоидаҳо дар соҳаи сарфаҷӯӣ ва самаранокии энергия.

3. Экспертизаи давлатии энергетикӣ бо тартиби муқаррарнамудаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон гузаронида мешавад.

4. Хулосаи мусбати экспертизаи давлатии энергетикӣ шартӣ ҳатмии тасдиқи ҳуҷҷатҳои лоиҳавии сохтмон ва азнавсозии биноҳои истиқоматӣ, иншооти маъмурӣ, объектҳои иҷтимоӣ, фарҳангӣ ва истеҳсолӣ, аз ҷумла манбаҳои гармӣ ва барқ, мебошад. Дар баробари ин, барои сохтан ва ба истифода додани иншоот, аз ҷумла пас аз азнавсозӣ, навкунӣ ва (ё) таъмири асосӣ, ки ба талаботи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон ва регламентҳои техникӣ оид ба сарфаҷӯии энергия ҷавобгӯ нестанд, набояд иҷозат дода шавад (*Қонуни ҶТ аз 19.09.2013 № 1911*).

Моддаи 12. Таҳқиқоти энергетикӣ

1. Таҳқиқоти энергетикӣ объектҳои истифодаи захираҳо ва маҳсулоти сӯзишворию энергетикӣ, раванди технологӣ новобаста аз шакли моликият гузаронида мешавад.

2. Ҳадафҳои асосии таҳқиқоти энергетикӣ аз инҳо иборатанд:

- ҷамъоварию маълумоти воқеӣ дар бораи ҳаҷми захираҳои истифодашавандаи энергетикӣ;

- муайян кардани нишондиҳандаҳои самаранокии энергия;

- муайян кардани имконияти сарфаҷӯӣ ва самаранокии энергия;

- тартиб додани рӯйхати чорабиниҳои намунавии барои омма дастрас оид ба сарфаҷӯӣ ва самаранокии энергия ва муайян кардани хароҷоти онҳо.

3. Барои гузаронидани таҳқиқоти энергетикӣ танҳо шахсони воқеӣ ва ҳуқуқие, ки ҷавобгӯи талаботи муқаррарнамудаи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон мебошанд, ҳуқуқ доранд (*Қонуни ҶТ аз 19.09.2013 № 1911*).

4. Аз рӯи натиҷаи таҳқиқоти энергетикӣ шахси таҳқиқоти мазкурро гузаронида шиносномаи энергетикиро бо тавсияномаҳои дахлдор оид ба самаранокии энергия тартиб медиҳад ва онро ба фармоишгар месупорад.

5. Шиносномаи энергетикӣ, ки аз рӯи натиҷаи таҳқиқоти энергетикӣ гузаронида шудааст, бояд дорои иттилооти зерин бошад:

- дар бораи дараҷаи таъмин будан бо асбобҳои ҳисоби истифодаи захираҳо ва маҳсулоти сӯзишворию энергетикӣ;

Моддаи 14. Таъмини иттилоотии чорабиниҳо дар соҳаи сарфаҷӯӣ ва самаранокии энергия

1. Таъмини иттилоотии чорабиниҳо оид ба сарфаҷӯӣ ва самаранокии энергия бояд мунтазам бо роҳҳои зерин сурат гирад:

- таъсис додани системаи давлатии иттилоотӣ дар соҳаи сарфаҷӯӣ ва самаранокии энергия;

- дар воситаҳои ахбори омма нашр намудани барномаҳои давлатии соҳаи сарфаҷӯӣ ва самаранокии энергия, ки аз тарафи мақомоти ҳокимияти давлатӣ таҳия гардидаанд;

- аз тарафи мақомоти ҳокимияти давлатӣ дар воситаҳои ахбори омма интишор кардани барномаҳои мавзӯии телевизионӣ ва паҳши радиой, барномаҳои иттилоотию маърифатӣ оид ба чорабиниҳо ва тарзу усулҳои сарфаҷӯӣ ва самаранокии энергия, дар бораи комёбиҳои назаррас, аз ҷумла иттилооти хориҷӣ ва дигар иттилооти муҳими соҳаи мазкур;

- бо иттилоот таъмин намудани истеъмолкунандагон дар бораи самаранокии энергетикӣ асбобҳои барқии маишӣ ва молҳои дигар, ки нисбати онҳо дар Қонуни мазкур оид ба хариду фурӯшашон дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон талабот муқаррар гардидааст ва ҳамчунин нисбати биноҳо, иморатҳо, иншоотҳо ва объектҳои дигари бо истифодаи захираҳои сӯзишворию энергетикӣ алоқаманд;

- интишори иттилоот дар бораи имконияти сарфаҷӯии энергия, аз ҷумла оид ба системаҳои инфрасохтори коммуналӣ ва тадбирҳои зиёд кардани самаранокии энергия;

- ташкили озмун барои сохтмони объектҳо ва ворид намудани мавод, таҷҳизот ва технологияҳо, ки самаранокии баланди энергетикӣ доранд;

- амалӣ намудани фаъолияти дигари иттилоотӣ мутобиқи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон.

2. Бо мақсади дастгирии манфиатҳои ҷамъият ва давлат, баҳри ноил шудан ба мақсадҳои ғоиданоки ҷамъиятӣ дар соҳаи сарфаҷӯӣ ва самаранокии энергия ва ҳамчунин таъмини иттилоотии чорабиниҳо оид ба сарфаҷӯӣ ва самаранокии энергия мақомоти ҳокимияти давлатӣ вазифадоранд маълумотҳои зеринро мунтазам интишор намоянд:

- иттилоот дар бораи талаботе, ки Қонуни мазкур ба моликони манзилҳои истиқоматӣ, манзилҳои ҷайриистиқоматии биноҳои бисёрквартирадор, шахсони масъули нигоҳдорандаи биноҳои бисёрквартирадор муқаррар намудааст;

- рекламаи иҷтимоӣ дар соҳаи сарфаҷӯӣ ва самаранокии энергия бо тартиби муқаррарнамудаи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон.

3. Ташкилотҳое, ки истеъмолкунандагонро бо захираҳо ва маҳсулоти сўзишворию энергетикӣ таъмин мекунанд, вазифадоранд ба истеъмолкунандагони мазкур аз тарзу усулҳои сарфаи захираҳои энергетикӣ ва самараноктар истифода бурдани онҳо мунтазам маълумот диҳанд, аз ҷумла ин иттилоотро дар шабакаи "Интернет", дар ҳомилҳои қолабӣ ва воситаҳои дигари дастрас ҷойгир намоянд.

4. Маълумот дар бораи хароҷоти умумии пардохти арзиши захираҳои дар давраи тақвими истифодашудаи энергетикӣ бояд дар тавзеҳномаи ҳисоботи солони муҳосибот нишон дода шаванд.

Моддаи 15. Системаи давлатии иттилоот дар соҳаи сарфаҷӯӣ ва самаранокии энергия

1. Системаи давлатии иттилоот дар соҳаи сарфаҷӯӣ ва самаранокии энергия бо мақсади ба шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ, ташкилотҳо, мақомоти ҳокимияти давлатӣ додани иттилоот дар бораи талаботи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон оид ба сарфаҷӯӣ ва самаранокии энергия ва оид ба амалӣ сохтани қоидаҳои он, ҳамчунин гирифтани маълумоти ҳолисона дар бораи энергияталабии иқтисодиёти Ҷумҳурии Тоҷикистон (соҳа ба соҳа), имконияти кам кардани ҷунун энергияталаби ва табилии комёбиҳои бузурги соҳаи сарфаҷӯӣ ва самаранокии энергия таъсис дода мешавад.

2. Таъсиси системаи давлатии иттилоот дар соҳаи сарфаҷӯӣ ва самаранокии энергия ва фароҳам овардани шароит барои фаъолияти он аз ҷониби мақоми ваколатдори давлатӣ мутобиқи қоидаҳои тасдиқнамудаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон амалӣ карда мешавад.

3. Идораи системаи давлатии иттилоот дар соҳаи сарфаҷӯӣ ва самаранокии энергия бояд ҳатман маълумоти зеринро дошта бошад:

- дар бораи барномаҳои давлатӣ ва соҳавии сарфаҷӯӣ ва самаранокии энергия, рафти иҷрои онҳо;

- дар бораи ҳаҷми истифодаи захираҳои энергетикӣ, сарфаҷӯӣ ва самаранокии энергия, ки дар соҳаҳои иқтисодиёт ва хоҷагии манзилию коммуналии ҷамъбаст карда шудаанд;

- дар бораи таъминнокӣ бо асбобҳои ҷенкунии захираҳои истифодашавандаи энергетикӣ нисбати фондҳои манзилии давлатӣ, ҷамъиятӣ ва хусусӣ;

- иттилооти рафти коркард, мураттабгардонӣ ва таҳлили нишондодҳои шиносномаҳои энергетикӣ, ки аз рӯи натиҷаи таҳқиқоти ҳатмии энергетикӣ, ҳамчунин маълумоти феҳристи ташкилотҳо дар соҳаи таҳқиқоти энергетикӣ тартиб дода шудаанд;

сабаби мамоният ва маҳдудиятҳо чиҳати иҷрои супоришҳои молрасонӣ, иҷрои корҳо ва хизматрасониҳоро дар бар гирад, ки натиҷаи онҳо сарфи ҷайриистеҳсолии захираҳои энергетикӣ ва ҳамчунин номувофиқатӣ ба меъёру стандартҳои экологӣ буда метавонад (*Қонуни ҶТ аз 19.09.2013 № 1911*).

4. Мақомоти давлатӣ ё мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ, ки ваколатдори иҷрои фармоишҳо барои эҳтиёҷоти давлатӣ мебошанд, бо мақсади риояи талаботи самаранокии энергетикӣ барои молҳо, корҳо ва хизматрасониҳо ҳангоми қабул кардани қарор дар бораи намудҳо, категорияҳои молҳо, корҳо, хизматрасониҳо ва (ё) ҳангоми муқаррар намудани талабот нисбати молҳо, корҳо ва хизматрасониҳои мазкур бояд ҳолатҳои зеринро ба ҳисоб гиранд (*Қонуни ҶТ аз 19.09.2013 № 1911*):

- барои иҷрои ҷобачогузори фармоишҳо дар бораи молҳо, корҳо ва хизматрасониҳо барои эҳтиёҷоти давлатӣ бояд дастовардҳои баланди сарфаҷӯӣ ва самаранокии энергия истифода бурда шаванд (*Қонуни ҶТ аз 19.09.2013 № 1911*);

- дар иҷрои фармоишҳо дар бораи молрасониҳо, корҳо ва хизматрасониҳо барои эҳтиёҷоти давлатӣ, бояд пастравии хароҷоти фармоишгар бо назардошти нархи тахминии молҳо, корҳо ва хизматрасониҳо, аз ҷумла паст намудани хароҷот ба захираҳои сӯзишворию энергетикӣ таъмин карда шаванд (*Қонуни ҶТ аз 19.09.2013 № 1911*).

Моддаи 17. Самтҳои дастгирии давлатӣ дар соҳаи сарфаҷӯӣ ва самаранокии энергия

1. Дастгирии давлатӣ дар соҳаи сарфаҷӯӣ ва самаранокии энергия дар самтҳои зерин амалӣ карда мешавад:

- мусоидат намудан ба фаъолияти сармоягузори дар соҳаи сарфаҷӯӣ ва самаранокии энергия;

- мусоидат намудан ба тарҳрезӣ ва истифодаи объектҳо, технологияҳо, масолеҳе, ки энергияро самараноктар истифода мебаранд;

- мусоидат намудан барои сохтмони хонаҳои истиқомати бисёрквртирадоре, ки энергияро самаранок истифода мебаранд;

- дастгирии барномаҳои давлатӣ дар соҳаи сарфаҷӯӣ ва самаранокии энергия, ки ба натиҷаҳои баланди мақсадноки сарфаҷӯӣ ва самаранокии энергия ноил шуданро пешбинӣ менамоянд;

- иҷрои барномаҳои ҳавасмандгардони истеҳсол, воридот ва фурӯши молҳои самаранокии баланди энергия дошта, барои миқдоран зиёд кардани онҳо, чиҳати қонеъ гардонидани талаботи истеъмолкунандагон, муқаррар намудани мамоният ва маҳдудиятҳои истеҳсол ва муомилоти моли моҳиятан

ҳаммонанде, ки дар натиҷаи истифодаи он метавонад захираҳои энергетикӣ бесамар сарф шаванд;

- мусоидат намудан ба фаъолияти маърифатӣ дар соҳаи сарфаҷӯӣ ва самаранокии энергия ва дастгирии иттилоотии чорабиниҳо оид ба он;

- мусоидат кардан барои ташкил ва иҷрои корҳои илмӣ - таҳқиқотӣ, таҷрибавӣ - конструкторӣ оид ба тайёр кардани мавод ва таҷҳизоти самаранокии энергетикӣ ва раванди технологияи истехсоли онҳо;

- мусоидат ба афзоиши ҳолатҳои истифодаи захираҳои энергетикӣ дуюмбора ва (ё) манбаъҳои барқароршавандаи энергия, инчунин афзоиши шумораи объектҳои онҳоро истифодабаранда (Қонуни ҚТ аз 19.09.2013 № 1911);

- ҳавасмандгардонии навоварони истехсолот оид ба сарфаҷӯӣ ва самаранокии энергия;

- самтҳои дигари пешбинишудаи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи сарфаҷӯӣ ва самаранокии энергия.

2. Дастгирии давлатии фаъолияти сармоягузорӣ дар соҳаи сарфаҷӯӣ ва самаранокии энергия метавонад, аз ҷумла бо татбиқи чораҳои ҳавасмандгардонии пешбинишудаи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон бо роҳи ҷуброни як қисми пардохти фоизи қарзи ташкилотҳои қарзии ватанӣ барои татбиқи лоиҳаҳои сармоягузорӣ дар соҳаи сарфаҷӯӣ ва самаранокии энергия амалӣ карда шавад.

БОБИ 7. НАЗОРАТИ ДАВЛАТӢ ДАР СОҲАИ САРФАҶӢӢ ВА САМАРАНОКИИ ЭНЕРГИЯ

Моддаи 18. Назорати давлатӣ дар соҳаи сарфаҷӯӣ ва самаранокии энергия

1. Назорати давлатӣ дар соҳаи сарфаҷӯӣ ва самаранокии энергия аз тарафи мақоми ваколатдори давлатӣ анҷом дода мешавад.

2. Назорати давлатӣ дар соҳаи сарфаҷӯӣ ва самаранокии энергия дар ҷараёни ҳамаи корҳои, ки бо иштироқи истихроҷ, коркард, мубодила, интиқол, нигоҳдорӣ, баҳисобгирӣ ва истифодаи захираҳои сӯзишвории энергетикӣ алоқаманданд, гузаронида мешавад.

БОБИ 8. СТАНДАРТИЗАТСИЯ, СЕРТИФИКАТСИЯ ВА МЕТРОЛОГИЯ ДАР СОҲАИ САРФАҶӢӢ ВА САМАРАНОКИИ ЭНЕРГИЯ

Моддаи 19. Стандартизатсия ва регламентҳои техникӣ

1. Стандартизатсия дар соҳаи сарфаҷӯӣ ва самаранокии энергия бо тартиби муайяннамудаи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон ба таври зайл амалӣ карда мешавад:

- дохил кардани нишондиҳандаҳои истифодаи самаранокии энергия ба регламентҳои техникӣ, стандартҳо ва ба дигар санадҳои меъёрии таҷҳизоту дастгоҳҳои истеҳсол ва истеъмолкунандаи энергия, асбобҳои ҳисобу назорат, воситаҳои нақлиёт, мошинҳо ва асбобҳои таъиноти маишӣ, конструксияҳои бинокорӣ, масолеҳи гарминигӯдоранда;

- дохил намудани нишондиҳандаҳои сарфи захираҳои энергетикӣ ба равандҳои истеҳсолот ва объектҳои манзилию маишӣ, аз ҷумла сарфи энергия барои гарм кардан ва шамол додани хона, гарм кардани об, обрасонии марказонидашуда (барои ошомидан ва киштукор) ва рӯшан кардани бино, сӯзишвориро сарф намудани воситаҳои нақлиёт ва ҳамчунин намудҳои дигари маҳсулоте, ки энергияро истеъмол мекунад;

- таҳия ва мавриди истифода қарор додани регламентҳои техникӣ, стандартҳо ва шартҳои техникӣ, ки асосҳои методологӣ, ташкилӣ ва техникӣ истеъмол ва сарфаҷӯии энергияро муайян месозанд;

- муайян намудани меъёри истеъмоли энергия ва сӯзишворӣ, инчунин муқаррар намудани талабот нисбати технологияҳо ва таҷҳизоти истеъмолкунандаи энергия;

- дохил кардани параметрҳои сифати барқ, гармӣ, гази табиӣ ва моеъ ба регламентҳои техникӣ ва стандартҳо.

2. Меъёрҳои техникӣ дар соҳаи сарфаҷӯӣ ва самаранокии энергия бо тартиби муқаррарнамудаи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи бамеъёрдарории техникӣ, талаботи техникӣ риояшон ҳатмӣ бо сифат ва беҳатарии маҳсулот алоқаманд, равандҳои коркард, истеҳсол, истифода, нигоҳдорӣ, интиқол, фурӯш, безарар ва нобуд кардани партови онҳо бояд амалӣ карда шаванд (Қонуни ҚТ аз 19.09.2013 № 1911).

Моддаи 20. Сертификатсия

Маҳсулоти истеъмолкунандаи энергия ва ҳамчунин захираҳои сӯзишворию энергетикӣ мувофиқи нишондиҳандаҳои истифодаи самаранокии энергия бояд сертификатсия шаванд. Сертификатсияи ҳатмӣ мувофиқи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон анҷом дода мешавад. Номгуӣ маҳсулот ва хизматрасониҳоеро, ки бояд ҳатман сертификатсия шаванд, Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян мекунад.

Моддаи 21. Метрология

1. Ҳангоми истихроҷ, истеҳсол, коркард, ҳамлу нақл, нигоҳдорӣ, тақсим ва истеъмоли захираҳои сӯзишворию

энергетикӣ, ҳамчунин дар мавриди сертификатсияи онҳо бо мақсади таъмини ягонагии ченак назорати ҳатмии метрологӣ ва назорати самаранокии ин равандҳо ва мувофиқати онҳо ба стандарту меъёрҳои муқарраргардидаи техникӣ анҷом дода мешавад.

2. Объектҳои назорати давлатии метрологии дар қисми 1 моддаи мазкур пешбинишуда, аз инҳо иборат мебошанд:

- воситаҳои ченак;
- системаҳои иттилоотӣ ченак;
- намунаҳои стандартии таркиб ва хосияти мавод ва масолах;
- комплексҳо ва ҷузъҳои баҳисобгирии энергия ва ҳомилони энергия;
- тарзу усули чен кардан;
- объектҳои дигари пешбинишудаи меёру қоидаҳои метрологӣ (Қонуни ҚТ аз 19.09.2013 № 1911).

3. Истеҳсолкунандагон ва истифодабарандагони захираҳои сӯзишворӣ энергетикӣ вазифадоранд, ки ягонагии ченакро дар мавриди амалӣ намудани чорабиниҳо оид ба сарфаҷӯӣ ва самаранокии энергия таъмин намоянд.

4. Назорати давлатии метрологиро мақоми ваколатдори давлатӣ оид ба стандартизатсия, метрология ва сертификатсия бо тартиби муқаррарнамудаи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон ташкил ва амалӣ менамояд (Қонуни ҚТ аз 19.09.2013 № 1911).

Моддаи 22. Меъёрҳои сарф ва талафоти захираҳои сӯзишворӣ энергетикӣ

1. Сарфи сӯзишворӣ ва энергия бояд ба меъёрҳои иқтисодӣ ва техникӣ мувофиқат намояд.

2. Системаи меъёрҳои сарфи сӯзишворӣ ва энергия меъёрҳои имрӯзаю ояндаро барои равандҳои технологӣ, дастгоҳу таҷҳизот, маҳсулот, асбобҳои барқии маишӣ ва баъзе намудҳои қору хизматрасонӣ дар бар мегирад.

3. Ҳаҷми хароҷот ва меъёрҳои сарфи захираҳои сӯзишворӣ энергетикӣ ҳатман ба шиносномаҳои энергетикӣ таҷҳизот, нақшаҳои речаӣ, дастурамалҳои технологияи истифодабарии онҳо дохил карда мешаванд.

4. Тартиби таҳия, тасдиқ ва таҷдиди назар кардани меъёрҳои сарфи сӯзишворӣ энергияро Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар менамояд ва онҳо дар ҳар панҷ сол бо назардошти комёбиҳои технологияҳои пешқадам бояд таҷдиди назар карда шаванд.

5. Меъёрҳои талафи аз тарафи субъектҳои монополияи табиӣ дар ҷараёни истихроҷ, истеҳсол ва ҳамлу нақли захираҳо ва

маҳсулоти сўзишворию энергетикӣ, аз ҷумла энергияи барқро бо пешниҳоди мақоми ваколатдори давлатӣ оид ба энергетика Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян мекунад.

6. Меъёрҳои сарфи захираҳо ва маҳсулоти сўзишворию энергетикӣ ба шиносномаи энергетикӣ таҷҳизот, нақшаҳои таъмир, дастурамалҳои энергетикӣ ва дастурамалҳо оид ба истифодабарӣ, ҳамчунин ба шартҳои техникӣ ҳама намуди мошину механизмҳои истеъмолкунандаи энергия ҳатман дохил карда мешаванд.

БОБИ 9. МЕХАНИЗМҲОИ ИҚТИСОДИИ ВА МОЛИЯВИИ САРФАҶҶҲӢ ВА САМАРАНОКИИ ЭНЕРГИЯ

Моддаи 23. Чораҳои иқтисодии сарфаҷҷӣ ва самаранокии энергия

Чораҳои иқтисодии сарфаҷҷӣ ва самаранокии энергия аз инҳо иборат мебошанд:

- дастгирии лоиҳаву барномаҳои сарфаҷҷӣ ва самаранокии энергия;

- ба шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ додани кўмакпулӣ, қарз ва имтиёзҳои дигари ҳавасмандгардонӣ барои самаранок истифода бурдани захираҳо ва маҳсулоти сўзишворию энергетикӣ;

- чораҳои роҳ надодан ба ҷайрисамаранок истифода ва беҳуда талаф додани захираҳо ва маҳсулоти сўзишворию энергетикӣ;

- ҳавасманд кардани навоарони соҳаи тарҳрезӣ, ҷорикунандагони технология ва таҷҳизоти сарфаҷҷӣ ва самаранокии энергия.

Моддаи 24. Маблаъгузорию барномаҳо дар соҳаи сарфаҷҷӣ ва самаранокии энергия

Барномаҳои давлатӣ, ҳамчунин таҳқиқотҳои илмӣ, лоиҳаҳои сарфаҷҷӣ ва чораҳои самаранок истифода бурдани захира ва маҳсулоти сўзишворию энергетикӣ метавонанд аз ҳисоби буҷети давлатӣ, воситаҳои худӣ ва ҷалбшавандаи ташкилотҳо, сармоягузорию ватанӣ ва хориҷӣ, инчунин аз ҳисоби дигар манбаъҳо бо тартиби муқаррарнамудаи қонунгузорию Ҷумҳурии Тоҷикистон маблаъгузорӣ карда шаванд.

Моддаи 25. Ҳавасмандгардонии истеҳсолкунандагон ва истеъмолкунандагон дар соҳаи сарфаҷҷӣ ва самаранокии энергия

Ҳавасмандгардонӣ барои самаранок истифода бурдани захираҳо ва маҳсулоти сўзишворию энергетикӣ аз тарафи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон бо тартиби муқаррарнамудаи

қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон бо роҳҳои зерин сурат мегирад:

- додани қарзҳои кўтоҳмўҳлат ва дарозмўҳлат;
- муқаррар кардани нархи мавсимии гази табиӣ, барқ ва гармӣ, инчунин нархи таъйирёбандаи шабонарӯзии ин намудҳои энергия;
- баҳисобгирии арзиши захираҳои энергетикӣ, хароҷоти татбиқи чорабиниҳои сарфаҷӯии энергия, хароҷоти дастгоҳҳои энергетикӣ бо истифодаи манбаъҳои энергияи барқароршаванда, ки дар доираи барномаҳои давлатӣ оид ба зиёд кардани самарани истеъмоли энергия таҳия мешаванд;
- дастгирии давлатӣ оид ба амалӣ намудани лоиҳа ва барномаҳои сарфаҷӯӣ ва самаранокии энергия;
- мошини таҷҳизот, асбобҳо, воситаҳои техникӣ воридоти дорои сарфаҷӯӣ ва самаранокии энергия, ки ҳангоми иҷрои барномаҳои давлатии сарфаҷӯии энергия бо тартиби муқарраргардида метавонанд аз бочии гумрукӣ озод карда шаванд;
- ҳавасмандгардонии субъектҳои хоҷагидор, новобаста аз шакли ташкилию ҳуқуқии онҳо дар сохтмони объектҳои сарфаҷӯӣ ва самаранокии энергия бо истифодаи манбаъҳои алтернативӣ ва манбаъҳои барқароршавандаи энергия;
- ба шабакаҳои системаи энергетикӣ васл кардани манбаъҳои барқароршавандаи энергия бо тартиби муқарраргардида.

Моддаи 26. Чораҳои таъсиррасонӣ дар мавриди ҷайрисамаранок истифода бурдани захираҳо ва маҳсулоти сўзишворию энергетикӣ

1. Чораҳои таъсиррасонӣ дар мавриди ҷайрисамаранок истифода бурдани захираҳо ва маҳсулоти сўзишворию энергетикӣ аз тарафи мақоми ваколатдори давлатӣ бо тартиби муайяннамудаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон татбиқ карда мешаванд.

2. Асос барои татбиқи чораҳои таъсиррасонӣ чиҳати ҷайрисамаранок истифода бурдани захираҳо ва маҳсулоти сўзишворию энергетикӣ инҳоянд:

- талафоти аз меъёр зиёди захираҳо ва маҳсулоти сўзишворию энергетикӣ ва истифодаи таҷҳизоту мавод ва равандҳои технологияи ҷайрисамаранок;
- аз меъёри муқарраргардида барзиёд сарф кардани сўзишворӣ, барқ ва гармӣ;
- набудани асбобҳои баҳисобгирӣ, ё мувофиқ набудани онҳо ба қоидаи меъёрҳои ҷорӣ.

БОБИ 10. ФОНДИ РУШДИ БАҲҚАРОРШАВАНДАИ ЭНЕРГИЯ, САҲАҚҲЎИ ВА САМАРАНОКИИ ЭНЕРГИЯ

Моддаи 27. Фонди рушди манбаъҳои баҳқароршавандаи энергия, саҲақҲЎИ ва самаранокии энергия

1. Бо мақсади дастгирии давлатии соҳаи саҲақҲЎИ ва самаранокии энергия Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон Фонди рушди манбаъҳои баҳқароршавандаи энергия, саҲақҲЎИ ва самаранокии энергияро таъсис медиҳад.

2. Фонди рушди манбаъҳои баҳқароршавандаи энергия, саҲақҲЎИ ва самаранокии энергия сохтори мустақил буда, тартиби ташкил ва ғаъолияти он дар асоси Низомнома, ки онро Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ мекунад, муайян мегардад.

Моддаи 28. Сарчашмаҳои Фонди рушди манбаъҳои баҳқароршавандаи энергия, саҲақҲЎИ ва самаранокии энергия

1. Сарчашмаҳои Фонди рушди манбаъҳои баҳқароршавандаи энергия, саҲақҲЎИ ва самаранокии энергия аз ҳисоби манбаъҳои зерин ташаккул меёбанд:

- маблаъҳои ихтиёран супурдаи шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ;
- маблаъгузориҳои давлатӣ;
- дигар манбаъҳои, ки қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон манъ накардааст.

2. Истифодаи маблаъҳои Фонди рушди манбаъҳои баҳқароршавандаи энергия, саҲақҲЎИ ва самаранокии энергия тибқи тартиби муқаррарнамудаи Низомномаи Фонди мазкур амалӣ карда мешавад.

БОБИ 11. МУҚАРРАРОТИ ХОТИМАВӢ

Моддаи 29. Ҳамкориҳои байналмилалӣ дар соҳаи саҲақҲЎИ ва самаранокии энергия

1. Ҳамкориҳои байналмилалии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи саҲақҲЎИ ва самаранокии энергия мутобиқи санадҳои ҳуқуқии байналмилалӣ, ки Ҷумҳурии Тоҷикистон онҳоро эътироф кардааст ва тибқи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон сурат мегирад.

2. Самтҳои асосии ҳамкориҳои байналмилалӣ дар соҳаи саҲақҲЎИ ва самаранокии энергия инҳоянд:

- мубодилаи ба ҳамдигар муфид бо ташкилотҳои хориҷӣ ва байналмилалӣ оид ба технологияҳои саҲақҲЎИ ва самаранокии энергия;

- иштироки Ҷумҳурии Тоҷикистон дар лоиҳаҳои байналмилалӣ соҳаи сарфаҷӯӣ ва самаранокии энергия;

- марҳила ба марҳила бо талаботи стандартҳои байналмилалӣ мутобиқ гардонидани нишондиҳандаҳои сарфаҷӯӣ ва самаранокии энергия;

- ташкил ва иштирок дар чорабиниҳои байналмилалӣ оид ба сарфаҷӯӣ ва самаранокии энергия.

Моддаи 30. Ҷавобгарӣ барои риоя накардани талаботи Қонуни мазкур

Шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ барои риоя накардани талаботи Қонуни мазкур мутобиқи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон ба ҷавобгарӣ кашида мешаванд.

Моддаи 31. Дар бораи аз эътибор соқит дониستاني Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи сарфаҷӯии энергия"

Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 10 майи соли 2002 "Дар бораи сарфаҷӯии энергия" (Ахбори Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, с. 2002, №4, қ. 1, мод. 242) аз эътибор соқит доништа шавад.

Моддаи 32. Тартиби мавриди амал қарор додани Қонуни мазкур

Қонуни мазкур пас аз интишори расмӣ мавриди амал қарор дода шавад.

Президенти

Ҷумҳурии Тоҷикистон

Эмомалӣ Раҳмон

ш. Душанбе,

19 сентябри соли 2013, № 1018

ҚАРОРИ МАҶЛИСИ НАМОЯНДАҶОНИ МАҶЛИСИ ОЛИИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

Оид ба қабул кардани Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи сарфаҷӯӣ ва самаранокии энергия"

Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон қарор мекунад:

1. Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи сарфаҷӯӣ ва самаранокии энергия" қабул карда шавад.

2. Қарори Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон "Оиди қабул кардани Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон

"Дар бораи сарфаҷӯии энергия" ва мавриди амал қарор додани он" аз 6 феввали соли 2002, №529 (Ахбори Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, с.2002, №4, қ. 1, мод. 244) аз эътибор соқит доништа шавад.

Раиси

Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии

Ҷумҳурии Тоҷикистон

Ш. Зухуров

ш. Душанбе, 13 июни соли 2013, № 1224

ҚАРОРИ МАҶЛИСИ МИЛЛИИ МАҶЛИСИ ОЛИИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

Оид ба Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи сарфаҷӯӣ ва самаранокии энергия"

Маҷлиси миллии Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи сарфаҷӯӣ ва самаранокии энергия"-ро баррасӣ намуда, қарор мекунад:

Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи сарфаҷӯӣ ва самаранокии энергия" ҷонибдорӣ карда шавад.

Раиси

Маҷлиси миллии Маҷлиси Олии

Ҷумҳурии Тоҷикистон

М. Убайдуллоев

ш. Душанбе, 29 августи соли 2013, №560